

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

851

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 30. točke 2., članka 31., članka 49. stavka 1. i 2. i članka 58. stavka 1. točke 9., u svezi s člankom 13. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (»Narodne novine«, broj 79/09 i 80/13), u upravnom postupku utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavonska avenija 11a, zastupanog po odvjetniku Mislavu Bradvici, iz Zagreba, Ulica kneza Branimira 29/I, po službenoj dužnosti, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl. iur., mr. sc. Ljiljana Pavlic i mr. sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća, sa sjednice 3/2016., održane 4. veljače 2016., donosi

RJEŠENJE

I. Prihvaćaju se mjere, uvjeti i rokovi od 23. studenoga 2015. koje je predložio poduzetnik Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavonska avenija 11a, i to na način da:

– Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavonska avenija 11a, izmijeni Uvjete poslovanja u komisionoj prodaji tiskovina tako da se u navedene Uvjete poslovanja implementiraju odredbe sljedećeg sadržaja:

»Vrednovanje prometa Udruženja poduzetnika

Vrednovanje prometa udruženja poduzetnika (»Udruženje«) provodi se na sljedeći način:

- za svaku članicu Udruženja prethodno se utvrdi ukupni rabat iz članka sukladno Uvjetima poslovanja;*
- zbroje se mjesečni prometi svih članica Udruženja te se dobiveni iznos vrednuje sukladno Uvjetima poslovanja te se utvrdi ukupni rabat prema Uvjetima poslovanja;*
- utvrđuje se razlika rabata između utvrđenog pojedinačnog ukupnog rabata za svaku članicu i ukupnog rabata za Udruženje.*

Način i rokovi plaćanja odnosno odobrenja za provedeno vrednovanje prometa na razini Udruženja biti će uređeni Ugovorima o komisionoj prodaji tiskovina koji će se sklapati sa članicama Udruženja odnosno Udruženjem.

U slučaju neurednog plaćanja ili neplaćanja dvije mjesečne fakture uzastopno, Distributer ima pravo obustaviti komisionaru daljnju isporuku tiskovina.

Uvjeti poslovanja s udruženjima poduzetnika

Udruženje čine pravno samostalna trgovačka društva, obrti ili drugi trgovci koji su međusobno povezani sporazumom ili ugovorom ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

a) da je takav sporazum, udruženje, ortaštvo ili drugi oblik zajednice registriran pred upravnim, komorskim ili drugim tijelima iz čega je razvidno da udruženje ima trajni karakter, što se dokazuje relevantnim izvatkom ili potvrdom tijela (npr. izvatkom iz sudskog registra ako je osnovano posebno društvo za nabavu, javno potvrđenim ugovorom o ortaštvu, komorskim odobrenjem i sl.);

b) da se pregovori vode centralizirano, po principu jednog kontakta odnosno punomoćnika koji predstavlja sve članice, s kojim se sklapa krovni ugovor kojim se reguliraju pitanja važna za Udruženje;

c) da se sa svakom pojedinom članicom Udruženja sklapa istovjetan Ugovor o komisionoj prodaji tiskovina i koji se izvršava uniformno bez posebne prilagodbe pojedinim stranama sporazuma odnosno članicama Udruženja;

d) da su Udruženja trajna i sveobuhvatna tj. da Udruženje ima svrhu funkcionalne nabave roba na tržištima;

e) da su logistički i nabavni procesi standardizirani i istovjetni za sve potpisnice krovnog ugovora, te se na sve primjenjuje isti način prihvata tiskovina;

f) da svi poduzetnici članovi Udruženja odgovaraju solidarno i neograničeno za obveze ostalih članova Udruženja;

g) da je Udruženje predalo Distributeru bankarsku garanciju na prvi poziv u iznosu koji odgovara najmanje ukupnom prometu tiskovina za dva mjeseca svih potpisnica krovnog ugovora odnosno članica Udruženja. Navedena bankarska garancija se može iskoristiti samo za naplatu potraživanja s naslova Ugovora o komisionoj prodaji tiskovina;

h) da svaka članica Udruženja prilikom sklapanja Ugovora o komisionoj prodaji tiskovina preda Distributeru bianco zadužnicu u visini najmanje dvomjesečnog vlastitog prometa tiskovina.

Udruženje koje ispunjava uvjete iz prethodnog stavka, te pod pretpostavkom da sve članice Udruženja kao komisionari uredno i redovito izvršavaju svoje obveze plaćanja, na način i u rokovima koji su utvrđeni Uvjetima poslovanja, ostvaruje pravo na posebno vrednovanje prometa sukladno Uvjetima poslovanja.

Ako pojedina potpisnica sporazuma/članica Udruženja ne ispunjava ugovorene uvjete ili kasni s plaćanjem, za istu Distributer neće provoditi posebno vrednovanje prometa na razini udruženja poduzetnika za taj mjesec.«

– Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a, preuzima obvezu tijekom 2 (dvije) godine nakon stupanja na snagu navedenih odredbi poslovanja u komisionoj prodaji tiskovina Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja svakih 6 (šest) mjeseci dostavljati izvješće o učincima predloženih mjera, a koje bi sadržavalo dokaze o tome da je udruženjima poduzetnika omogućen (priznat) status komisionog kupca na tržištu u dijelu koji se odnosi na komisionu prodaju tiskovina, a što uključuje dokaze o primjeni odgovarajuće rabatne politike, odnosno dokaze o ostvarivanju posebnog grupacijskog rabata.

II. Utvrđuje se da Opći uvjeti poslovanja u komisionoj prodaji tiskovina koje je Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a donio 26. studenoga 2015., a stupili su na snagu 1. siječnja 2016., u članku 4. sadrže odredbe navedene u točke I. izreke ovoga rješenja.

III. Predložene mjere, uvjeti i rokovi iz točke I. izreke ovoga rješenja ocjenjuju se dostatnima za otklanjanje negativnih učinaka i ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja na tržištu trgovine na veliko tiskom u Republici Hrvatskoj.

IV. Nalaže se poduzetniku Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a, da na svojoj početnoj internetskoj stranici objavi na vidljivom mjestu izreku ovoga rješenja.

Rok izvršenja: bez odgode, a najkasnije osam (8) dana od dana dostave ovoga rješenja.

V. Predložene mjere, uvjeti i rokovi iz točke I. izreke ovoga rješenja ovim rješenjem postaju obvezni za poduzetnika Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a.

VI. Utvrđuje se da nakon ispunjenja mjera iz točke I. te naloga iz točke IV. izreke ovoga rješenja nema uvjeta za daljnje vođenje postupka u ovom predmetu protiv poduzetnika Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a.

VII. Utvrđuje se da odredbe članka 5. Općih uvjeta poslovanja u komisionoj prodaji tiskovina koje je Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a donio 26. studenoga 2015., a stupili su na snagu 1. siječnja 2016., predstavljaju nove uvjete poslovanja poduzetnika Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a, koji imaju učinak nakon 1. siječnja 2016. i koji nisu bili predmetom ocjenjivanja Agencije za zaštitu tržišnog

natjecanja u okviru predloženih mjera, uvjeta i rokova iz točke I. izreke ovoga rješenja, a na koje Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja ne može dati ex ante odobrenje, već će o istima rečeno tijelo odlučivati u posebnom predmetu.

VIII. U slučaju da Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdi kako se poduzetnik Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a, ne pridržava utvrđenih mjera, uvjeta i rokova iz točke I., odnosno naloga iz točke IV. izreke ovoga rješenja, takvo postupanje smatrat će se povredom Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, što će se utvrditi posebnim rješenjem kojim će se izreći i upravno-kaznena mjera.

IX. Poduzetnik Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a, obveznik je plaćanja upravne pristojbe u iznosu od 35.000,00 kuna. Upravna pristojba uplaćuje se u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Rok izvršenja: bez odgode, a najkasnije osam (8) dana od dana dostave ovoga rješenja.

X. Ovo će rješenje biti objavljeno u »Narodnim novinama« i na internetskoj stranici Agencije.

O b r a z l o ž e n j e

1. Pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) pokrenula je zaključkom od 6. veljače 2014., u smislu članka 30. točke 2., članka 31. stavka 1., članka 38. stavka 1. i članka 39. (»Narodne novine«, broj 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), po službenoj dužnosti, postupak utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv poduzetnika Tisak d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slavenska avenija 11a (dalje: Tisak).

U postupku je bilo potrebno utvrditi onemogućava li Tisak, odbijanjem priznavanja rabata poduzetnicima Ultra gros d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Rudeška cesta 4 (dalje: Ultra gros) i Narodni trgovački lanac d.o.o., sa sjedištem u Sesvetama, Soblinec, Soblinečka 55 (dalje: NTL) na razini grupacije, postizanje svrhe osnivanja udruženja poduzetnika, kojima je takvo udruženje u pravilu jedini način da se tržišno natječu s konkurencijom glede povoljnijih uvjeta nabave određenih proizvoda.

Također, potrebno je bilo utvrditi odbija li Tisak distribuciju tiskovina na prodajna mjesta konkurenata. Slijedom navedenoga, Agencija je, prije dostave prijedloga Tiska za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta, utvrdila da su navodi NTL-a kako mu rečeni poduzetnik u veliki dio njegovih objekata ne isporučuje tiskovine odnosno isporučuje samo dio tiskovina neutemeljeni, uslijed čega je poduzimanje daljnjih radnji po tom pitanju ocijenjeno nepotrebnim.

2. Prijedlog preuzimanja obveza od strane poduzetnika

U predmetnom slučaju Tisak je ubrzo nakon pokretanja postupka u podnesku zaprimljenom 13. lipnja 2014. iskazao namjeru preuzimanja obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta, ali bez preciznog određenja mjera.

U podnesku od 6. listopada 2015., Tisak je iskazao namjeru za preuzimanje obveza u smislu članka 49. ZZTN-a te predložio izvršenje određenih mjera i uvjeta kako bi se otklonili negativni učinci njegovog postupanja ili propuštanja postupanja na tržišno natjecanje. Navedeni je prijedlog Tisak dodatno pojasnio podnescima zaprimljenim u Agenciji 23. listopada 2015. i 28. listopada 2015.

Vezano na navedeno, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), na sjednici 40/2015., održanoj dana 4. studenoga 2015., razmatralo je predmetni prijedlog, te je donijelo sljedeći zaključak.

Dopunom Uvjeta poslovanja u distribuciji tiskovina Tisak d.d. od 1. siječnja 2014. (dalje: Uvjeti poslovanja) na način da se udruženja poduzetnika prepoznaju i priznaju kao posebni subjekti u pravnom prometu odnosno da im se prizna status kupca na tržištu u dijelu koji se odnosi na distribuciju i komisionu prodaju tiskovina, pod strogo određenim uvjetima koji u tu svrhu moraju biti ispunjeni, a čime se istima pruža mogućnost ostvarivanja posebnog grupacijskog rabata što bi posredno pogodovalo članicama udruženja, postigla bi se svrha zbog koje je pokrenut predmetni postupak.

Pri tome, Vijeće je smatralo kako je neophodno, u svrhu nadzora nad provedbom navedene mjere, a kako bi se utvrdilo pridržava li se Tisak utvrđenih mjera, uvjeta i rokova, da rečeni poduzetnik tijekom 2 (dvije) godine od dana stupanja na snagu predmetnih Uvjeta poslovanja Agenciji dostavlja svakih 6 (šest) mjeseci izvješće o učincima novih Uvjeta poslovanja koje bi sadržavalo dokaze o tome da je udruženjima poduzetnika priznat status kupca na tržištu u dijelu koji se odnosi na distribuciju i komisionu prodaju tiskovina, a što uključuje dokaze o primjeni odgovarajuće rabatne politike, odnosno dokaze o ostvarivanju posebnog grupacijskog rabata.

S tim u svezi, zajedno s prijedlogom Tiska da predmetne Uvjete poslovanja objavi na svojim internetskim stranicama, a koja bi objava trajala 2 (dvije) godine od trenutka zaprimanja odluke Agencije kojom se prihvaća prijedlog mjera, Vijeće je zaključilo kako bi navedeno činilo zaokruženu cjelinu koja bi kao takva predstavljala adekvatnu mjeru za uspostavljanje tržišnog natjecanja na predmetnom mjerodavnom tržištu.

S druge strane, Vijeće je zaključilo kako Tisak prijedlogom reguliranja problematike otvaranja i zatvaranja prodajnih mjesta formuliranih u članku 5. Uvjeta poslovanja izlazi izvan okvira predmetnog postupka budući da se njima determiniraju novi uvjeti poslovanja Tiska čiji učinci nisu, niti ne mogu biti podložni iscrpnoj pravnoj i ekonomskoj analizi od strane Agencije u ovom predmetu, budući da se Tisak odlučio na predlaganje preuzimanja obveza u smislu članka 49. ZZTN-a. Navedeno pogotovo uzevši u obzir činjenicu kako su povodom Agenciji za prethodno ispitivanje stanja na tržištu, a slijedom toga i za postupak, bila postupanja Tiska kao distributera tiskovina u odnosu na udruženja poduzetnika kao veleprodajnih kupaca.

Dopisom od 5. studenoga 2015. Tisak je bio upoznat s navedenim zaključkom Agencije.

Konačan i konkretan prijedlog za preuzimanje obveze izvršenja određenih mjera i uvjeta Tisak je podnio Agenciji dana 23. studenog 2015.

Tisak je predložio da Agencija prihvati njegovo preuzimanje obveze izmjene Uvjeta poslovanja na način da se kao posebni subjekti u pravnom prometu prepoznaju i priznaju udruženja poduzetnika pod strogo određenim uvjetima koji u tu svrhu moraju biti ispunjeni te da se takvim udruženjima pruži mogućnost ostvarivanja posebnog grupacijskog rabata, kako je navedeno u točki I. izreke ovog rješenja.

Pri tome valja naglasiti kako je Tisak, vezano za problematiku otvaranja i zatvaranja prodajnih mjesta, uzeo u obzir naprijed navedeni zaključak Vijeća, na način da ranije predložena odredba članka 5. Uvjeta poslovanja nije bila sadržana u novom revidiranom, konačnom prijedlogu Tiska.

3. Analiza prijedloga Tiska o namjeri preuzimanja obveze izvršenja mjera i uvjeta te rokova u kojima će to učiniti

Vezano uz navedeni prijedlog Tiska od 23. studenog 2015., Agencija je utvrdila kako prijedlog namjere preuzimanja obveze izvršenja mjera i uvjeta te rokovi u kojima će to Tisak učiniti udovoljava formalnim uvjetima iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a, odnosno da je isti podnesen nakon pokretanja postupka sukladno članku 39. ZZTN-a, a prije dostave Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku iz članka 48. ZZTN-a.

U smislu članka 49. stavka 4. ZZTN-a, Agencija može prihvatiti preuzimanje određenih mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a u slučaju kratkog trajanja povrede, suradnje poduzetnika u postupku i predlaganja mjera i uvjeta u prvih šest mjeseci vođenja postupka te u drugim slučajevima kada ocijeni da je prihvaćanje preuzimanja mjera i uvjeta iz članka 49. stavka 1. ZZTN-a svrsishodno radi bržeg uspostavljanja tržišnog natjecanja na određenom tržištu, a bez dugotrajnog vođenja postupka.

Prijedlog Tiska predstavlja dobrovoljnu mjeru i razmjeran je mogućim negativnim učincima koje bi Uvjeti o poslovanju od 1. siječnja 2014. u neizmijenjenom sadržaju imali na tržišno natjecanje te dovodi do bržeg uspostavljanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, bez dugotrajnog vođenja postupka.

Ispunjenjem predloženih obveza od strane Tiska prepoznala bi se i priznala udruženja poduzetnika kao posebnog subjekta u pravnom prometu, odnosno priznao bi im se status kupca na tržištu u dijelu koji se odnosi na distribuciju i komisionu prodaju tiskovina, a čime se istima pruža mogućnost ostvarivanja posebnog grupacijskog rabata, što bi posredno pogodovalo članicama udruženja te bi se postigla svrha zbog koje je pokrenut predmetni postupak.